

KNJIŽEVNOST

- **Pisni del izpita**

Poljubno umetnostno besedilo:

Književne prvine, npr.: zvrst/vrsta, tema, motiv, književna oseba, književno dogajanje, književni prostor, književni čas.

- **Ustni del izpita**

Besedila in obdobja	Pojmi, prvine za interpretacijo
<ul style="list-style-type: none"> • Antična književnost	Časovna umestitev
Homer: Odiseja ali Iliada	Mit o trojanski vojni. Ep, epsko.
Sofoklej: Kralj Ojdip ali Antigona	Tebanski mit. Antično gledališče, Tragedija, tragično.
<ul style="list-style-type: none"> • Biblija	Nastanek, sestava, kulturni in literarni pomen Biblije.
Prilika o izgubljenem sinu	Prilika.
<ul style="list-style-type: none"> • Srednji vek	Kulturnozgodovinski oris.
Brižinski spomeniki	Vsebina in pomen.
<ul style="list-style-type: none"> • Renesansa	Zgodovinske in kulturnozgodovinske značilnosti časa.
Shakespeare: Romeo in Julija	Renesančno gledališče. Zgradba drame (prostor, čas, osebe).
<ul style="list-style-type: none"> • Reformacija, protireformacija in Barok na Slovenskem	Zgodovinske in kulturne okoliščine. Literarni in nacionalnokulturni pomen.
Trubar: Proti zidavi cerkva	Protestantske ideje v besedilu.
Svetokriški: Na noviga lejta dan	Pridiga. Baročni slog.
<ul style="list-style-type: none"> • Ljudsko slovstvo	Značilnosti. Zvrsti in vrste. Pomen ljudske tradicije.
Od lepe Vide	Motiv in pesniški slog.
Ali	
Zeleni Jurij	Motiv in pesniški slog.

• Razsvetljenje na Slovenskem Linhart: Ta veseli dan ali Matiček se ženi • Evropska romantika Puškin: Jevgenij Onjegin • Romantika na slovenskem Prešeren: Sonetni venec (1., 7., in 15. sonet) Prešeren: Zdravljica Prešeren: Krst pri Savici • Evropski realizem in naturalizem Flaubert: Gospa Bovary Dostojevski: Zločin in kazen Zola: Beznica Ibsen: Nora ali strahovi • Med romantiko in realizmom na Slovenskem Jurčič: Deseti brat Jenko: Tilka ali Jurčič: Telečja pečenka Kersnik: Jara gospoda ali Agitator Tavčar: Visoška kronika Jenko: Obrazi (uvodni, 5., 7. in 10.) Gregorčič: Njega ni Aškerc:	Razsvetljenske ideje. Pomen za slovensko nacionalno Identiteto. Začetki slovenskega gledališča. Komedija. Vrste komike. Značilnosti literarne smeri, predstavniki, družbeni in Kulturnozgodovinski okvir. Pripovedništvo, lirika. Roman v verzih; odvečni človek. Značilnosti obdobja, družbeni in kulturnozgodovinski okvir, predstavniki kulturnega življenja, pesništvo. Zgradba Sonetnega venca. Motivna in tematska analiza. Magistrale in akrostih. Nacionalna in politična ideja. Zgradba pesnitve, tercina, stanca. Teme in ideje Družbeni in kulturnozgodovinski okvir; predstavniki. Pripovedništvo, dramatika. Snov, zgodba, čas, prostor. Psihološki realizem; oznaka glavne osebe. Kraj in čas dogajanja. Naturalizem v pripovedništvu. Tezna drama, analitična tehnika. Značilnosti obdobja. Družbeni in leterarnozgodovinski okvir, predstavniki, smeri in programi. Začetki slovenskega romana. Zgradba, pripovedovalec in književne osebe. Začetki slovenske novele. Značajevka/obraz. Teme, motivi, književne osebe, slog. Zgodba. Pripovedovalec. Zgodovinski roman. Zgodba. Pripovedovalec. Okvirna pripoved, motivi in teme. Ideje. Pesništvo med romantiko in realizmom, motivi, ideje. Oblikovna analiza (verz, kitica). Vloga podobe v Obrazih. Povezava med ljudsko in umetno liriko.

Mejnik	Balada, epske in dramske prvine, monolog, dialog.
• Evropska nova romantika/moderna	Zgodovinski okvir, literarne smeri in predstavniki. Motivi, ideje, estetika.
Wilde: Saloma	Poetična drama, motivi, snov.
ali	
Čehov: Češnjev vrt	Impresionizem, simbolizem, realizem.
• Nova romantika/moderna na Slovenskem	Družbeni in kulturnozgodovinski okvir, predstavniki in sopotniki, smeri.
Kette: Na trgu <i>ali</i> Spomini	Tema, podoknica; zvočni učinki, personifikacija. Motivi, oblika, zgradba pesmi; metaforika.
Cankar: Martin Kačur <i>ali</i> Na klancu	Tema, ideja, osebe, zgradba. Simbolika, zgradba romana, vodilni motiv.
Cankar: Hlapci <i>ali</i> Za narodov blagor	Tematska in idejna analiza. Tragičnost. Satiričnost, dramska zgradba.
Cankar: Kostanj posebne sorte	Črtica; simbolika. Motiv, ideja.
Župančič: Z vlakom	Motiv in teme, jezik in slog.
• Svetovna književnost pred 2. svetovno vojno	Nove književne smeri v 20. stoletju.
Kafka: Preobrazba	Tematika, groteska.
• Slovenska književnost pred 2. svetovno vojno in med njo	Družbeni in kulturnozgodovinski okvir. Literarne smeri, predstavniki, zvrsti.
Kosovel: Slutnja <i>ali</i> Otožje	Nominalni slog, impresionizem. Občutje in podoba; jezik in slog.
Kosovel: Ekstaza smrti	Ekspresionizem; ideje in slog.
Kosovel: Kons 5	Konstruktivizem.
Grum: Dogodek v mestu Gogi	Dramska tehnika. Ekspresionistične prvine. Groteskne prvine.
Pregelj: Matkova Tina	Ekspresionistične prvine.

Prežihov Voranc: Samorastniki <i>ali</i> Boj na požiralniku	Socialni realizem. Motivi, sporočilo, slog.
Kranjec: Režonja na svojem	Socialni realizem. Motivi, sporočilo, slog.
Kajuh: Bosa pojdiva	Lirika upora. Ponavljanje, kontrast.
• Smeri v slovenski književnosti po 2. svetovni vojni	Značilnosti literarnih smeri. Povezave s predvno književnostjo.
PESNIŠTVO	
Menart: Croquis ali Celuloidni pajac ali Podeželski plakat	Analiza jezika in sloga.
Pavček: Še enkrat glagoli ali Pesem o zvezdah ali	
Zlobec: Pobeglo otroštvo	
Kovič: Južni otok	Tema, oblika.
Zajc: Črni deček	Absurd v sodobni poeziji. Verz.
Strniša: Večerna pravljica	Groteskne prvine v liriki.
S. Makarovič: Zeleni Jurij ali	Aktualizacija ljudske motivike.
Šalamun: Maline so	Modernizem. Pesniški jezik.
PRIPOVEDNIŠTVO	
Ciril Kosmač: Tantadruj	Motivno-tematsko in slogovne prvine. Osebne, tema,realistične, fantastične prvine, slog (barve in zvočnost).
Zupan: Menuet za kitaro	Vojni roman, modernistični pripovedni postopki.
Zidar: Sveti Pavel	Družbenokritični realizem. Jezik in slog.
Kovačič: Ljubljanske razglednice <i>ali</i> Resničnost	Motivika. Tematika, slog.
DRAMATIKA	Moderna tematska in dramaturška iskanja.

Jančar:
Velilki briljantni valček

Moderna groteskna drama.